

21 Zaleceń dotyczących przeciwdziałania nienawiści w społeczeństwie

Opis problemu przez obywateli

Przez trzy weekendy europejski panel obywatelski na temat przeciwdziałania nienawiści w społeczeństwie składający się ze 150 losowo wybranych obywateli z 27 państw członkowskich UE prowadził dyskusje na temat tego, jak radzić sobie z nienawiścią w społeczeństwie. Wywodzimy się z różnych środowisk, ale łączy nas wspólne zrozumienie problemu. Panel przyznaje, że istnieją różne przyczyny i czynniki, które powodują wzrost i utrzymywanie się nienawiści w społeczeństwie, podkreślając jednocześnie, że problem ten wiąże się ze złożonymi aspektami emocjonalnymi, społecznymi i ekonomicznymi.

- **Konflikty i spuścizna historyczna:** historyczne i bieżące konflikty mogą prowadzić do przekazywania nienawiści z pokolenia na pokolenie. Do powstania tego cyklu przyczyniły się każdy konflikt, każda wojna i każde napięcie geopolityczne wpisane w złożoną historię Europy. Bez czynnego zaangażowania na rzecz naprawy i uleczenia tych urazów nienawiść podsycana przez konflikty trwa nadal, co grozi utrwaleniem cyklu wrogości i podziałów.
- **Kryzys gospodarczy i społeczny:** gwałtowne zmiany społeczno-kulturowe wywołują poczucie straty i pokrzywdzenia, prowadząc do eskalacji nienawiści. Może być ona skierowana przeciwko wielu grupom i obywatelom, których obwinia się za kryzys gospodarczy i społeczny. Czynniki społeczno-polityczno-gospodarcze nie tylko prowadzą do nierówności, ale także mogą być potężnym czynnikiem wywołującym niepewność i strach.
- **Polityka i odpowiedzialność:** na wszystkich politykach i osobach publicznych spoczywa ogromna odpowiedzialność za przeciwdziałanie i zwalczanie nienawiści, choć również oni mogą podsycać nienawiść niewłaściwym traktowaniem grup etnicznych i wykorzystywaniem nacjonalizmu, a także podziałów i populizmu dla osobistych korzyści. Politycy i osoby publiczne, zarówno w UE, jak i spoza niej, mogą wykorzystywać nawoływanie do nienawiści do pobudzania ambicji terytorialnych i delegitymizacji demokracji. Podziały pogłębiają się, gdy krzykliwa retoryka zagłusza rozsądny dyskurs i rozważania, wzmacniając skrajne opinie i teorie spiskowe.
- **Media, wprowadzanie w błąd i rozliczalność:** w tradycyjnych mediach i sieciach społecznościowych – często w pogoni za zyskiem – upowszechniana jest w coraz większym stopniu postawa „my kontra oni” i nienawiść wobec różnych grup. Tradycyjne media mogą celowo wprowadzać w błąd i powielać narracje nawołujące do nienawiści. Z kolei w sieciach społecznościowych zasadnicze znaczenie w szerzeniu mowy nienawiści i dyskryminacji odgrywają anonimowość i zmanipulowane algorytmy. Sieci te pośredniczą w szerzeniu dezinformacji i utrwalaniu stereotypów, w szczególności wobec kobiet i młodzieży, którzy doświadczają poważnego nękania w internecie. Sytuację dodatkowo pogarsza fakt, że sieci i użytkownicy nie są rozliczani za swoje działania.
- **Mentalność stadna, uprzedzenia i nietolerancja:** podstawową cechą ludzkiej natury jest pragnienie przynależności do grupy społecznej lub podlegania dynamice społecznej, aby mieć poczucie, że jest się „takim samym jak inni”. Pragnienie to może

być czasami tak silne, że prowadzi do wyrażania nienawiści i nietolerancji, postawy „my kontra oni” wobec „tych drugich”. Ta dynamiczna postawa nieufności i nienawiści ma szczególnie negatywny wpływ na osoby i grupy wrażliwe ze względu na pochodzenie etniczne, status migracyjny, religię, płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status rodzinny i czynniki społeczno-ekonomiczne. Brak edukacji na temat różnych tożsamości, kultur, tolerancji, rozmowy i komunikacji, a także brak wiarygodnych informacji w internecie mogą pogłębiać nieporozumienia, utrwalać uprzedzenia i prowadzić do nienawiści.

Powyższe przyczyny i czynniki sprzyjające powstawaniu nienawiści mają wpływ na wszystkie warstwy naszego społeczeństwa. My, obywatele 27 państw członkowskich Unii Europejskiej pochodzący z różnych środowisk, uważamy, że zwalczanie nienawiści w Europie i na całym świecie jest kwestią priorytetową. Naszym wspólnym obowiązkiem jest zapobieganie i przeciwdziałanie nienawiści we wszystkich jej formach na poziomie jednostki, społeczeństwa i instytucji na podstawie naszych wspólnych unijnych wartości i praw podstawowych: pokoju, wolności i równości. W związku z tym zaleca się podjęcie działań na różnych płaszczyznach w celu ochrony tych podstawowych praw, zapobiegania dyskryminacji, nienawiści i konfliktom, ochrony osób najbardziej wrażliwych, a ostatecznie kształtowania pełnej szacunku i sprawiedliwej UE dla wszystkich.

Zalecenia końcowe

Przedstawione poniżej zalecenia podzielono na pięć działów:

- System reagowania na przestępstwa z nienawiści i nawoływanie do nienawiści
- Rola mediów i polityki
- Technologie cyfrowe i postęp technologiczny
- Edukacja
- Zaangażowanie obywateli i włączenie społeczne

System reagowania na przestępstwa z nienawiści i nawoływanie do nienawiści

Zalecenie 1: Jedna Europa, jedna definicja: kryminalizacja nawoływania do nienawiści

Zaleca się, aby Komisja Europejska powołała zróżnicowaną grupę roboczą w celu aktualizacji i rozszerzenia zakresu wspólnej definicji „nielegalnego nawoływania do nienawiści”, aby skutecznie kryminalizację rozpowszechniania tego zjawiska. Obecna definicja, przyjęta w 2008 r., koncentruje się na rasizmie i ksenofobii, ale wyklucza inne formy nienawiści, takie jak np. ableizm i dyskryminacja ze względu na orientację seksualną, płeć, wiek. Ten przestarzały termin powinien zostać niezwłocznie zmieniony, aby odzwierciedlał integracyjne wartości naszego nowoczesnego społeczeństwa.

Wprowadzenie nowej, kompleksowej definicji ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia, by szerzenie nielegalnego nawoływania do nienawiści stało się przestępstwem ściganym we wszystkich państwach członkowskich UE. Jej dostosowanie umożliwi jednolite uznawanie

i karanie wszystkich form nawoływania do nienawiści, wzmacniając nasze zaangażowanie na rzecz tworzenia bardziej inkluzywnego i pełnego szacunku społeczeństwa.

Uwzględnienie nawoływania do nienawiści w wykazie przestępstw UE pozwoli chronić zmarginalizowane społeczności i zapewnić poszanowanie ludzkiej godności. Celem tej inicjatywy jest nakreślenie różnicy między nielegalnym nawoływaniem do nienawiści a wolnością słowa, zapewniając równowagę między prawami podstawowymi a potrzebą zwalczania dyskryminacji i nienawiści.

Uzasadnienie:

Zwiększenie spójności społecznej: aktualizacja definicji w celu uwzględnienia wszystkich form nawoływania do nienawiści sprzyja budowaniu społeczeństwa, które jest bardziej integracyjne i w którym wszyscy czują się szanowani i doceniani. W takich warunkach zwiększa się spójność społeczna i jednocześnie zmniejszają się podziały spowodowane wymykającym się kontroli nawoływaniem do nienawiści.

Zwiększenie jasności prawa: ujednolicona definicja we wszystkich państwach członkowskich przyczyni się do wyeliminowania niespójności i luk w ochronie prawnej. Jasność ta gwarantuje, że osoby dopuszczające się nienawistnych wypowiedzi zostaną pociągnięte do odpowiedzialności niezależnie od ich miejsca pobytu w UE.

Ochrona społeczności zmarginalizowanych: dzięki rozszerzeniu zakresu definicji na więcej form dyskryminacji grupy zmarginalizowane będą lepiej chronione, co zmniejszy ich narażenie na raniący i obraźliwy język.

Wzmocnienie praw człowieka: poprzez kryminalizację wszystkich form nawoływania do nienawiści UE daje wyraz swojemu większemu zaangażowaniu na rzecz ochrony praw człowieka i godności, dostosowując ramy prawne do współczesnych wartości opartych na równości i szacunku.

Równowaga wolności: w ramach tego podejścia starannie rozróżnia się nawoływanie do nienawiści i wolność wypowiedzi, co pozwala zapewnić ochronę wolności słowa, a jednocześnie zapobiegać wypowiedziom podlegającym do przemocy, nienawiści lub dyskryminacji.

Krzewienie empatii i zrozumienia: zetknięcie się z różnymi perspektywami i kryminalizacja nawoływania do nienawiści wzbudzają w obywatelach empatię i zrozumienie, przyczyniając się do tworzenia bardziej harmonijnego i pełnego szacunku społeczeństwa.

Wdrożenie tego zalecenia przyczyni się do poprawy sprawiedliwości i spójności w Europie, w której wszystkie osoby, niezależnie od ich tożsamości, mogą żyć bez obawy przed nienawiścią i dyskryminacją.

Zalecenie w skrócie:

- Ustanowienie zróżnicowanej grupy roboczej w celu opracowania kompleksowej definicji „nielegalnego nawoływania do nienawiści” obejmującej wszystkie formy dyskryminacji.
- Aktualizacja przestarzałej definicji z 2008 r. w celu uwzględnienia wszystkich rodzajów nawoływania do nienawiści.

- Uznawanie i karanie nawoływania do nienawiści według jednolitych zasad w całej UE.
- Uznanie szerzenia nielegalnego nawoływania do nienawiści za przestępstwo we wszystkich państwach członkowskich UE.

Zalecenie 2: Europejski protokół skutecznego reagowania na powiadomienia o przestępstwach z nienawiści

Zaleca się wprowadzenie jasnej i jednolitej procedury zgłaszania przestępstw z nienawiści we wszystkich państwach członkowskich UE. Procedurę tę należy skutecznie wdrożyć w organizacjach, które mają kontakt z ofiarami przestępstw z nienawiści. Należy przeprowadzić przegląd wszystkich wcześniej proponowanych i nieskutecznych środków oraz opracować prosty proces umożliwiający ofiarom i świadkom bezpieczne zgłaszanie wszystkich przestępstw, w tym przestępstw na platformach internetowych.

Po pierwsze, procedura ta powinna zapewniać bezpieczne warunki zgłaszania zarówno ofiarom, jak i świadkom przestępstw z nienawiści. Zapewnienie im bezpieczeństwa może przyczynić się do zwiększenia liczby zgłaszanych przestępstw. Procedura ta obejmuje środki ochrony prawnej i psychologicznej oraz, w razie potrzeby, ochronę fizyczną przed osobami kierującymi się chęcią zemsty. Procedura ta mogłaby również obejmować współpracę ze sprawcami, którzy często sami wcześniej byli ofiarami nienawiści.

Po drugie, procedura powinna obejmować wszystkie podmioty uczestniczące w łańcuchu zgłaszania przestępstw, aby zmniejszyć ryzyko wtórnej wiktymizacji i nasilenia traumy. Ponadto należy zapewnić odpowiedni kanał internetowy, który w ramach procedury pozwoli bezpiecznie zgłaszać przestępstwa.

Uzasadnienie:

Zalecenie to jest ważne, ponieważ pomaga uniknąć wtórnej wiktymizacji ofiar lub ograniczyć je do minimum. Procedura ta umożliwi szybkie reagowanie i udzielanie pomocy ofiarom, a także zapewnienie wsparcia i ochrony świadków. Taka procedura ułatwi również działania służb otrzymujących zgłoszenie. Jeśli procedura okaże się skuteczna, społeczeństwo zyska zachętę do częstszego reagowania i zgłaszania przestępstw.

Zalecenie w skrócie:

- Ustanowienie jasnej i jednolitej procedury zgłaszania przestępstw z nienawiści we wszystkich państwach członkowskich UE.
- Przegląd wszystkich wcześniej proponowanych i nieskutecznych środków oraz opracowanie prostego procesu umożliwiającego ofiarom i świadkom bezpieczne zgłaszanie wszystkich przestępstw, w tym przestępstw na platformach internetowych.
- Ustanowienie internetowego kanału zgłaszania przestępstw.

Zalecenie 3: Krajowy Urząd ds. Zwalczania Nienawiści w państwach członkowskich

Zaleca się ustanowienie niezależnego Urzędu ds. Zwalczania Nienawiści w każdym państwie członkowskim. Potrzebna jest silna instytucja z kompetencjami prawnymi i zapewniająca skuteczną komunikację, udzielająca ludziom konkretnej pomocy za pośrednictwem obiektywnego i niezależnego systemu zgłaszania przestępstw.

Po pierwsze, Urząd ten będzie odpowiedzialny za zapewnienie wsparcia prawnego i psychologicznego każdej ofierze przestępstwa z nienawiści w państwie członkowskim, współpracując ściśle z organizacjami pozarządowymi i komitetem obywatelskim. Urząd zapewni platformę do skutecznego zgłaszania przestępstw z nienawiści w sposób gwarantujący bezpieczeństwo ofiarom.

Po drugie, Urząd będzie ściśle współpracował z Grupą Wysokiego Szczebla UE ds. Zwalczania Mowy Nienawiści i Przestępstw z Nienawiści lub podobną grupą, aby wypełnić swoją misję i zapewnić wdrożenie kodeksów postępowania dotyczących przedsiębiorstw, organizacji i polityków. Współpraca ta pomoże stworzyć środowisko zapewniające skuteczne wsparcie dla ofiar. Ponadto Urząd mógłby dostarczać informacji i najlepszych praktyk osobom poszukującym porady. Personel Urzędu powinien być zatrudniony na czas określony.

Po trzecie, zadaniem Urzędu byłoby rozpowszechnianie unijnych narzędzi, programów, mechanizmów i materiałów na temat nienawiści i zapewnienie, by docierały one do instytucji edukacyjnych, instytucji administracyjnych i ogółu społeczeństwa na szczeblu krajowym i regionalnym. W tym celu Urząd zapewni szkolenia dla służb uczestniczących w pierwszych działaniach podejmowanych po zgłoszeniu.

Ponadto Urząd będzie gromadzić dane na temat przestępstw z nienawiści w celu opracowania skutecznych działań wychodzących naprzeciw przyszłym potrzebom społeczeństwa.

Uzasadnienie:

Przestępstwa z nienawiści stały się coraz częstsze w naszych spolaryzowanych społeczeństwach, pogarszając dobrostan ludzi. Aby zapobiegać przestępstwom z nienawiści, podejmować działania w odpowiedzi na nie i zapewniać opiekę ofiarom, konieczne jest posiadanie skutecznych instytucji i mechanizmów. Co istotne, u źródeł każdego przestępstwa leży myśl lub słowo. Aby móc edukować w zakresie szacunku i podnosić świadomość, konieczne jest ustanowienie specjalnej instytucji, która zapobiegałaby przestępstwom z nienawiści i wspierała ofiary, tym bardziej, że taki urząd po prostu jeszcze nie istnieje, a jest bardzo potrzebny.

Zalecenie w skrócie:

- Należy stworzyć środowisko zapewniające skuteczne wsparcie dla ofiar.
- Należy ustanowić niezależny Urząd ds. Zwalczania Nienawiści w każdym państwie członkowskim.

Urząd ten będzie ściśle współpracował z Grupą Wysokiego Szczebla UE ds. Zwalczania Mowy Nienawiści i Przestępstw z Nienawiści lub podobną grupą, aby wypełniać swoją misję.

Zalecenie 4: Szkolenie w zakresie tolerancji („T4T”)

Zaleca się, aby UE lepiej informowała o istniejących kursach szkoleniowych na temat przestępstw z nienawiści, nawoływania do nienawiści i komunikacji bez przemocy oraz upowszechniała je wśród określonych grup docelowych. Zasadniczo wszystkie grupy społeczne powinny mieć większą wiedzę i rozwijać umiejętności radzenia sobie z nienawiścią. Uważamy jednak, że szczególnie istotne jest zapewnienie lepszego szkolenia osobom pracującym w sektorze publicznym (np. policji lub pracownikom socjalnym). To właśnie te osoby często jako pierwsze stykają się z ofiarami i osobami, które doświadczyły nienawiści. Szczególnie ważne jest również, aby urzędnicy służby cywilnej potrafili z należytym wyczuciem podchodzić do danego problemu i poszczególnych osób. Urzędnicy służby cywilnej w państwach

członkowskich UE powinni korzystać z regularnej oferty szkoleniowej, w ramach której szkolenia mogą odbywać się zarówno na miejscu, jak i online. Twórcy treści są kolejną ważną grupą docelową, zarówno w roli uczestników, jak i ambasadorów szkoleń. Mają oni duży wpływ na młodsze grupy docelowe, a ich działalność ma efekt opiniotwórczy. Osoby pracujące na stanowiskach publicznych w UE powinny dawać dobry przykład i również przeprowadzać szkolenia. Aby zapewnić dostęp do szkoleń szerszej grupie osób, do popularyzowania szkoleń można zaangażować związki zawodowe lub inne organizacje. Można również zamieszczać ogłoszenia w lokalnej prasie. Uczestnicy otrzymywaliby certyfikat pomyślnego ukończenia szkolenia, dzięki któremu mogliby zademonstrować otoczeniu nabyte uprawnienia do radzenia sobie z nienawiścią.

Uzasadnienie:

U podstaw piramidy nienawiści leżą stereotypy i uprzedzenia, które mamy w głowach. Są one rozpowszechniane poprzez nawoływanie do nienawiści. Dlatego ważne jest, aby dotrzeć do źródła problemu. Szkolenia mają wpływ nie tylko na osoby biorące udział w szkoleniu, ale również na osoby wokół nich. Kursy szkoleniowe są ważnym uzupełnieniem programów kształcenia formalnego (takich jak edukacja w szkole lub na uniwersytecie). UE oferuje już wiele dobrze zweryfikowanych programów i materiałów szkoleniowych, lecz są one trudne do znalezienia. Aby opracowane programy były naprawdę skuteczne i trwałe oraz docierały do grupy docelowej, należy je lepiej reklamować. Istotne jest również skupienie się na osobach z sektora publicznego, ponieważ wciąż zbyt wiele jest przypadków osób poszkodowanych, które miały negatywne doświadczenia z agencjami rządowymi.

Zalecenie w skrócie:

- Należy rozpowszechniać informacje o istniejących unijnych kursach szkoleniowych na temat przestępstw z nienawiści, nawoływania do nienawiści i komunikacji bez przemocy, w szczególności skierowanych do pracowników sektora publicznego i twórców treści.
- Należy zapewnić regularne szkolenia stacjonarne i online dla urzędników służby cywilnej, aby mogli z należytym wyczuciem i skutecznie radzić sobie z kwestiami związanymi z nienawiścią.
- Należy zaangażować związki zawodowe i lokalną prasę w celu zwiększenia świadomości i uczestnictwa w programach szkoleniowych.
- Należy wydawać uczestnikom certyfikaty, aby mogli publicznie wykazać swoje uprawnienia do zajmowania się kwestiami związanymi z nienawiścią.

Zalecenie 5: Zwiększanie świadomości na temat nienawiści oraz istniejących środków i działań zaradczych w celu przeciwdziałania jej za pomocą kampanii publicznej

Zaleca się, aby UE przeprowadziła kampanię publiczną na temat zagrożeń związanych z nienawiścią, jej przyczyn i środków jej zwalczania (zarówno w internecie, jak i poza nim) w celu podniesienia świadomości i edukowania na temat jej rozpowszechnienia i niebezpieczeństw z nią związanych. W ramach tej kampanii informowano by jednocześnie o poszczególnych inicjatywach UE na rzecz zwalczania nienawiści, a także o dostępnych kanałach wsparcia i środkach dla ofiar.

Aby komunikaty przeciwko nienawiści przekazywane w tej kampanii były jak najbardziej skuteczne, zaleca się jasne zdefiniowanie i określenie grup docelowych, podejścia, kanałów i treści. UE powinna:

- skierować kampanię zarówno do szerszego grona odbiorców, jak i do konkretnych i ważnych grup (np. ofiar, sprawców, dzieci);
- opracować komunikaty dostosowane do tych różnych grup i kontekstu różnych państw członkowskich UE, stosując przyjazne i przystępne podejście dostosowane do kontekstu każdego państwa członkowskiego;
- zaakcentować odpowiedzialność wszystkich obywateli Unii za przeciwdziałanie nienawiści, z którą spotykają się w swoim życiu, i podejmowanie działań na rzecz jej zwalczania, dostarczając praktycznych narzędzi i informacji na temat tego, w jaki sposób mogą to robić;
- wykorzystywać zarówno tradycyjne, jak i niekonwencjonalne kanały komunikacji offline i online do rozpowszechniania komunikatów przeciwko nienawiści, aby dotrzeć do różnych grup społecznych za pośrednictwem bardziej skutecznych i przyjaznych dla użytkownika kanałów;
- angażować media tradycyjne i społecznościowe, a także influencerów i ofiary, zarówno w opracowywanie tych komunikatów, jak i w ich rozpowszechnianie, aby zapewnić ich większą skuteczność i dotarcie do właściwych osób.

Uzasadnienie:

Chociaż opracowano już różne ramy dotyczące zwalczania nienawiści na poziomie UE, nie zrobiono wystarczająco dużo, aby poinformować obywateli Unii o tych inicjatywach. Większość obywateli Unii nie wie, jakie programy, inicjatywy i przepisy istnieją zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym. Relacje, wiadomości i debaty na temat nienawiści koncentrują się głównie na przypadkach przejawów nienawiści i na problemach z tym związanych, co wprawdzie jest ważne, ale przedstawia przygnębiający i tendencyjny obraz sytuacji. W związku z tym warto również informować o tym, w jaki sposób walczy się z nienawiścią, a także przedstawiać praktyczne sugestie dotyczące tego, co ludzie mogą zrobić, aby się jej przeciwstawić.

Zaleca się przeprowadzenie kampanii podnoszących świadomość zamiast wprowadzania sztywnych przepisów lub kodeksów postępowania dotyczących tego, co influencerom i profesjonalnym kanałom medialnym wolno mówić, ponieważ takie podejście może być postrzegane jako cenzura i może wywołać reakcję i niezadowolenie wśród osób o odmiennych poglądach i szerszego społeczeństwa. Skupienie się na działaniach informacyjnych i podnoszeniu świadomości może pomóc obywatelom zrozumieć znaczenie tego tematu i przygotować ich do włączenia się we wdrażanie rozwiązań i przeciwdziałanie nienawiści w ich własnym życiu.

Specyfikacje:

Grupy docelowe: ważne jest, aby za pośrednictwem tej kampanii uświadamiającej dotrzeć do szerokich kręgów społeczeństwa, aby zmienić opinie publiczne i zapewnić trwałą zmianę opinii i zachowań. Ponadto dzięki temu ludzie, którzy już wyznają wartości sprzeciwiające się nienawiści, będą nadal postępować zgodnie z nimi. Jednocześnie, aby kampanie te były skuteczne i wywarły odpowiednie skutki, ważne jest dostosowanie kampanii i komunikatów do różnych grup docelowych, takich jak ofiary, osoby wspierające, dzieci, rodzice, nauczyciele i sprawcy. Wyjaśniając przyczyny powstawania nienawistnych emocji, można pomóc osobom, które mogą stosować mowę nienawiści lub zachowywać się w sposób nienawistny, w zrozumieniu zarówno ich motywów, jak i skutków ich działań. Kampanie należy również

prowadzić w językach spoza UE, aby dotrzeć do osób, które nie mówią językiem państwa, w którym mieszkają.

Kanały: należy wykorzystać szeroki zestaw kanałów, aby edukować społeczeństwo na temat tego, czym jest zabroniona i szkodliwa mowa nienawiści, oraz na temat promowanych postaw, a także na temat różnych inicjatyw i środków, które już istnieją w UE. Oprócz mediów społecznościowych, kanałów telewizyjnych i produkcji filmowych, w kampanii należy wykorzystać szeroki zestaw kreatywnych, nietypowych i przyciągających uwagę środków offline, w tym billboardy, różne gazety, specjalistyczne publikacje na omawiany temat (potencjalnie bezpłatne), ciężarówki, radio, ekrany w metrze/transportie publicznym, ulotki w supermarketach, gazety, paragony za zakupy (jak w austriackiej kampanii poświęconej przemocy wobec kobiet) i podobne środki. W szczególności można by wyemitować darmowy film na ten temat w całej UE. Innym dobrym podejściem jest angażowanie w kampanie uświadamiające influencerów, takich jak aktorzy, piosenkarze i ludzie mediów, aby dotrzeć do młodszych pokoleń i innych odbiorców przy użyciu odpowiednich dla nich formatów. Ponadto warto współpracować z influencerami, którzy sami są ofiarami nienawiści, przy opracowywaniu i rozpowszechnianiu tych komunikatów.

Treść: aby kampanie były dobrze zaprojektowane, do ich opracowania należy zaangażować specjalistów z różnych sektorów (jak np. reklama i psychologia oraz grupy osób poszkodowanych) oraz zróżnicowaną grupę dyskusyjną składającą się z przedstawicieli różnych grup docelowych, do których kampania ma dotrzeć (osoby poszkodowane, influencerzy, osoby młodsze itp.). Kampanie powinny być dostosowane do różnych rodzajów nienawiści, takich jak nienawiść wobec mniejszości, imigrantów, osób z niepełnosprawnościami, osób LGBTQI+, Romów i Żydów. Muszą być również dostosowane do sytuacji w różnych państwach UE i opierać się na istniejących inicjatywach i środkach. Należy również skupić się na pozytywnych przesłaniach promujących UE bez nienawiści i informujących o istniejących i skutecznych środkach i inicjtywach przeciwko nienawiści. W wiadomościach krajowych powinno być również więcej informacji na temat działań, debat i inicjatyw instytucji Unii.

Podejście: kampania ta powinna być chwytliwa i humorystyczna, aby naprawdę dotrzeć do ludzi i przyczynić się do zmiany ich zachowań (w przeciwieństwie do tego, jak większość obywateli Unii postrzega większość unijnych kampanii). Jej celem powinno być również bardziej bezpośrednie zaangażowanie obywateli. Na przykład UE mogłaby zorganizować publiczne konkursy lub przyznawać nagrody, których celem byłoby włączenie propozycji obywateli dotyczących kreatywnych i skutecznych podejść do kampanii. Ponadto w kampanii należy zachęcać do wolontariatu i zaangażowania obywatelskiego. Zaangażowanie różnych zainteresowanych stron, takich jak osoby zdolne do dzielenia się swoimi osobistymi historiami oraz duże przedsiębiorstwa lub media na zasadzie wolontariatu. Na przykład menedżerowie mogliby współpracować z wrażliwymi grupami społecznymi i kontaktować ze sobą ofiary. Aby osiągnąć te cele, należy zapewnić niezbędne zasoby ludzkie i finansowe. Kampanie mogłyby również koncentrować się na podnoszeniu świadomości wśród zawodników i publiczności w obszarze sportu, angażując kluby, media i polityków w kwestię nawoływania do nienawiści. Zachęca się, aby stosować bardziej kreatywne, zabawne i chwytliwe podejścia – na przykład można przeprowadzić kampanię z logo „makaron przeciwko nienawiści” z kodem QR odsyłającym do informacji o inicjatywie umieszczonej na opakowaniu makaronu lub

opakowaniach innej żywności (alternatywnie na papierze toaletowym), w zależności od najpopularniejszych produktów w każdym państwie członkowskim.

Zalecenie w skrócie:

- Należy skierować kampanię zarówno do szerszego grona odbiorców, jak i do konkretnych i ważnych grup (np. ofiar, sprawców, dzieci). Powinien jej towarzyszyć zestaw komunikatów dostosowanych do tych różnych grup i kontekstu różnych państw członkowskich UE.
- W kampanii należy również zaakcentować odpowiedzialność wszystkich obywateli Unii za przeciwdziałanie nienawiści, z którą spotykają się w swoim życiu, i podejmowanie działań na rzecz jej zwalczania, dostarczając praktycznych narzędzi i informacji na temat tego, w jaki sposób mogą to robić.
- Należy wykorzystywać zarówno tradycyjne, jak i niekonwencjonalne kanały komunikacji offline i online do rozpowszechniania komunikatów przeciwko nienawiści, aby dotrzeć do różnych grup społecznych za pośrednictwem bardziej skutecznych i przyjaznych dla użytkownika kanałów.
- Należy angażować media tradycyjne i społecznościowe, a także influencerów i ofiary, zarówno w opracowywanie tych komunikatów, jak i w ich rozpowszechnianie, aby zapewnić ich większą skuteczność i dotarcie do właściwych osób.

Zalecenie 6: Reklama wspierająca walkę z nienawiścią

Zaleca się rozważenie następującej strategii komunikacji w celu zwalczania nienawiści:

- krótkie wiadomości tekstowe typu opt-in na telefon dotyczące inkluzywności adresowane do wszystkich obywateli (np. otrzymywane co tydzień/miesiąc);
- plakaty na przystankach autobusowych propagujące inkluzywność;
- duże billboardy dla osób zmęczonych mediami społecznościowymi, na przykład wykorzystanie billboardów wyborczych UE do pozytywnego przekazu na temat przeciwdziałania nawoływaniu do nienawiści;
- reklamy Google dotyczące zwalczania nienawiści, pod warunkiem wyrażenia zgody na ich wyświetlanie;
- tworzenie emotikon i memów na potrzeby komunikatów przeciwko nienawiści;
- pozytywne uwagi dodane do istniejących oficjalnych komunikatów (takich jak dokumenty rządowe);
- filmy uświadamiające wyświetlane w telewizji lub w kinach przed filmem (w miarę możliwości należy zadbać o pozytywny przekaz);
- uwzględnienie podczas wydarzeń sportowych (takich jak igrzyska olimpijskie lub mistrzostwa świata w piłce nożnej) występów otwierających, które można wykorzystać do podnoszenia świadomości, np. spot przedstawiający królową Elżbietę II z misiem Paddingtonem promujący igrzyska olimpijskie w Londynie, który zawierał pełnowartościowy/wzruszający przekaz;
- dłuższe filmy odtwarzane podczas wydarzeń sportowych z tzw. „hookiem” polegającym na zaangażowaniu odpowiedniego zawodnika w film (np. piłkarz podczas meczów piłki nożnej);
- kampanie z udziałem popularnych osób/influencerów (takich jak Pommelien w Belgii) w celu podniesienia świadomości na tematy związane z nienawiścią.

Uzasadnienie:

Działania te przyczynią się do:

- zapewnienia zdrowszego i bezpieczniejszego środowiska mediów społecznościowych, stworzenia innego rodzaju mediów społecznościowych, które będą miały bardziej interpersonalny charakter;
- rozwoju zdrowszego, bardziej świadomego i szczęśliwszego społeczeństwa;
- poprawy sytuacji w Europie i zmniejszenia jej polaryzacji;
- uniknięcia eskalacji i nabrania odpowiedniej perspektywy.

Zalecenie w skrócie:

- Należy rozwijać holistyczną komunikację we wszystkich grupach wiekowych w kanałach cyfrowych, aby szerzyć empatię, integrację i akceptację różnych grup/osób z różnych środowisk.
- Należy angażować ekspertów ds. komunikacji w celu opracowania treści i strategii dostosowanych do różnych platform i zróżnicowanych grup docelowych.
- Należy opracować sposoby komunikacji pośredniej/niewerbalnej, takie jak przycisk „szacunek” podobny do emotikony kciuka w górę.

Zalecenie 7: Stworzenie ogólnounijnej platformy łączącej informacje, zasoby, środki i systemy wsparcia na rzecz zwalczania nienawiści

Zaleca się stworzenie łatwej w nawigacji i bezpłatnej platformy unijnej oferującej dostęp do materiałów informacyjnych, takich jak definicje, postanowienia, filmy i inne inicjatywy organizacji zajmujących się zwalczaniem nienawiści. Styl i struktura platformy powinny być przyjazne dla użytkownika. W związku z tym może ona zawierać sekcję skierowaną konkretnie do osób młodych, zawierającą informacje na temat kwestii, z którymi mogą się one zetknąć w codziennym życiu, oraz praktyczne wskazówki. Należy skupić się na środkach, które skutecznie pomogły ofiarom, i praktycznych poradach dla osób w całym społeczeństwie, w jaki sposób mogą skutecznie wspierać ofiary, szczególnie w codziennych sytuacjach, w których mogą być świadkami zachowań motywowanych nienawiścią. Ludzie powinni również mieć możliwość nawiązywania kontaktów i wspierania innych osób doświadczających podobnych problemów. Ponadto na platformie można zamieścić definicję problemu, zalecenia i wszystkie istotne materiały europejskiego panelu obywatelskiego na temat przeciwdziałania nienawiści w społeczeństwie.

Aby zapewnić skuteczność platformy, może być ona wspomagana przez sztuczną inteligencję, która pomoże ludziom w bardziej swobodnej interakcji z platformą i znajdowaniu odpowiednich treści, np. może dostarczać wskazówek i zaleceń dla ofiar i sojuszników oraz kierować ich do odpowiednich kanałów i organizacji w celu uzyskania wsparcia. Ponadto platforma mogłaby zawierać pewne opcje umożliwiające użytkownikom przekazywanie konkretnych informacji zwrotnych na temat tego, jakie zasoby były pomocne i jak można je jeszcze ulepszyć.

Co więcej, treści zawarte na tej stronie powinny również zachęcać ludzi do krytycznego myślenia o omawianych problemach, zachęcać ich do tego i umożliwiać im to, zamiast być zbyt restrykcyjne lub pretensjonalne, co mogłoby odstraszać ludzi. Może to być szczególnie istotne, jeżeli chodzi o osoby dopuszczające się mowy nienawiści i wyrażających ją komunikatów lub osoby bardziej podatne na tego rodzaju treści, gdyż może zachęcać je do krytycznego myślenia i gromadzenia wiedzy. Należy zapewnić wsparcie i moderowanie treści, aby zapewnić wolność

wypowiedzi, ułatwić konstruktywne debaty, sprawować kontrolę nad treścią i zapobiegać eskalacji.

Duże przedsiębiorstwa z branży mediów społecznościowych mogłyby pomóc we wdrożeniu funkcji, w ramach której użytkownicy są kierowani na platformę w celu znalezienia wsparcia, jeśli uważają, że niektóre posty mogą zawierać mowę nienawiści. Można opracować programy polecające lub systemy nagród, które byłyby połączone z tą stroną internetową, przy czym istotne, aby była ona kreatywna i atrakcyjna dla różnych grup ludności.

Uzasadnienie:

Celem tego zalecenia jest stworzenie platformy, która nie ma stanowić zastąpienia podobnych pomysłów, ale tworzyć bazę danych przydatnych zasobów. W związku z tym platforma ta powinna być połączona z innymi istniejącymi stronami internetowymi, zasobami dotyczącymi przejawów nienawiści i kanałami wsparcia dla ofiar nienawiści i grup szczególnie wrażliwych, aby była jak najłatwiejsza w obsłudze i jak najbardziej pomocna. Kolejnym celem platformy jest podnoszenie świadomości i zachęcanie do świadomego korzystania z odpowiednich zasobów. Chociaż istnieje wiele różnych inicjatyw, zasobów i kampanii, większość ludzi nie wie, gdzie znaleźć wszystkie te informacje i pomoc. Dzięki jednej centralnej platformie ludzie mogliby uzyskać dostęp do wszystkich tych informacji. Strona internetowa mogłaby również służyć do prowadzenia kampanii uświadamiających.

Prowadzona na platformie bezpośrednia wymiana informacji (np. za pośrednictwem funkcji czatu) mogłaby pomóc ludziom zrozumieć emocje, różnorodne doświadczenia i przeszkody w czasie rzeczywistym w zaciszu własnego domu. Pozwoliłoby to również ofiarom na podzielenie się swoimi doświadczeniami i skontaktowanie się z kimś, kto może pomóc im poczuć się lepiej i tym samym zmniejszyć ich troski.

Jednym z wyzwań związanych z tą platformą jest to, że może być trudno ją wdrożyć i upewnić się, że struktura strony internetowej jest łatwa do zrozumienia, dostępna i intuicyjna dla obywateli. Podobnie, trudno będzie sprawić, by strona była na tyle interesująca dla wielu obywateli Unii, by dobrowolnie ją odwiedzali. Ponadto, chociaż panel jest świadomy wyzwań związanych z utworzeniem takiej strony internetowej we wszystkich potrzebnych językach, jesteśmy przekonani, że byłby to opłacalny wysiłek. Możliwość podzielenia się osobistymi historiami ofiar na stronie internetowej może sprawić, że doświadczenie to będzie bardziej angażujące pod względem emocjonalnym i wywrze większe skutki. Nienawiść istniała jeszcze przed pojawieniem się internetu, choć mógł on przyczynić się do jej nasilenia, a pojedyncza platforma nie będzie w stanie jej łatwo wyeliminować. Panel uważa jednak, że platforma może być skutecznym sposobem na zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rozpowszechnienia nienawiści, ale także wyposażyć ludzi w umiejętność łagodzenia nienawiści i radzenia sobie z nią, zarówno offline, jak i online.

Zalecenie w skrócie:

- Proponujemy uruchomienie łatwo dostępnej unijnej platformy, która pełniłaby rolę punktu kompleksowej obsługi zawierającego informacje, definicje kluczowych pojęć, dane na temat negatywnych skutków nienawiści, praktyczne i istotne zasoby, linki do innych platform, inicjatyw, organizacji, a także przegląd istniejących środków i systemów wsparcia w różnych państwach członkowskich.
- Platforma ta powinna być zintegrowana z innymi istniejącymi środkami, platformami i stronami internetowymi ukierunkowanymi na przeciwdziałanie nienawiści na

poziomie krajowym i unijnym, aby jak najbardziej ułatwić użytkownikom znalezienie potrzebnych informacji i wsparcia oraz nie powielać wysiłków.

- Taka strona internetowa może być również wykorzystywana jako część kampanii uświadamiającej i powinna być aktywnie reklamowana za pośrednictwem mediów społecznościowych, reklam telewizyjnych i innych kanałów masowego przekazu.

Rola mediów i polityki

Zalecenie 8: Ustanowienie niezależnego komitetu zaufania

Proponujemy utworzenie niezależnego komitetu zaufania w celu ustanowienia kodeksu postępowania dla posłów do Parlamentu Europejskiego oraz monitorowania przypadków nawoływania do nienawiści i dezinformacji. Komitet ten powinien składać się z ekspertów z wielu dziedzin (na przykład obywateli, ekspertów prawnych, psychologów, socjologów, organizacji pozarządowych i ekspertów politycznych) i być nadzorowany przez obywateli. Aby zapewnić szeroką reprezentację, obywateli należy wybierać losowo – z uwzględnieniem kryteriów mających na celu zwiększenie reprezentacji wrażliwych grup społecznych. Po ustanowieniu komitet będzie obradował i podejmował decyzje w sprawie kodeksu postępowania, mającego zastosowanie do urzędników i władz publicznych. Kodeks postępowania będzie można modyfikować. Komitet zaufania będzie wykorzystywał kodeks postępowania do gromadzenia danych, monitorowania wdrażania i opracowywania dalszych wytycznych dotyczących identyfikowania i zwalczania nawoływania do nienawiści. Komitet Zaufania będzie posiadał również oficjalny punkt kontaktowy dla innych obywateli Unii w celu zgłaszania naruszeń i nawoływania do nienawiści, których dopuszczają się politycy. Aby zapewnić pluralizm w komitecie, jego członkowie będą podlegać rotacji. W celu zachowania integralności komitet będzie ściśle przestrzegał zasad przystępowania do komitetu zaufania, aby zapobiec konfliktom interesów jego członków.

Uzasadnienie:

Komitet zaufania, którego zadaniem jest monitorowanie, śledzenie i przygotowywanie wdrażania kodeksu postępowania przeciwko nawoływaniu do nienawiści, jest niezbędny do ochrony osób fizycznych i społeczności przed szkodliwymi skutkami nawoływania do nienawiści, zwłaszcza ze strony urzędników i władz publicznych. Dzięki opracowaniu kompleksowego kodeksu postępowania z uwzględnieniem opinii ekspertów prawnych, psychologów, socjologów, obywateli i innych osób komitet ten może określić jasne wytyczne i oczekiwania dotyczące zachowania. Taki komitet zaufania jest niezbędny do odzyskania i wspierania zaufania do instytucji i przedstawicieli. Wdrażając kodeks postępowania i monitorując jego przestrzeganie z myślą o zachowaniu opartym na zaufaniu, zapewnia się większą przejrzystość. Komitet działa niezależnie, w sposób przejrzysty i jest nadzorowany przez obywateli, co zwiększa jego legitymację. Aby być skutecznym, komitet musi mieć dobrze skomponowany, multidyscyplinarny zespół, reprezentujący różne perspektywy i grupy szczególnie wrażliwe.

Zalecenie w skrócie:

- Należy ustanowić niezależny komitet zaufania w celu opracowania i egzekwowania kodeksu postępowania dla urzędników publicznych UE, dotyczącego zwalczania nawoływania do nienawiści i dezinformacji.
- W skład tego komitetu wejdą eksperci z różnych dziedzin i losowo wybrani obywatele, co zapewni reprezentację wrażliwych grup społecznych.
- Komitet będzie monitorował wdrażanie kodeksu postępowania, gromadził dane i rozpatrywał zgłoszenia dotyczące przypadków nawoływania do nienawiści przez polityków.

Dzięki nadzorowi obywatelskiemu i rotacji członków zachowana zostanie integralność, przejrzystość i legitymacja komitetu.

Zalecenie 9: Wiarygodność, fakty i przejrzystość: weryfikacja i wyjaśnienie źródeł finansowania informacji

Zaleca się zobowiązanie mediów do współpracy z niezależnymi organizacjami weryfikującymi informacje, przejrzystego informowania o źródłach finansowania, zachęcania obywateli do weryfikowania otrzymywanych informacji oraz do ograniczenia wywierania politycznego wpływu przez odbiorców mediów dzięki:

- ustanowieniu rygorystycznych protokołów weryfikacji i certyfikacji informacji w przypadku osób, stowarzyszeń i przedsiębiorstw, które mają cel komercyjny lub które korzystają z funduszy publicznych (np. ujawnienie ich statusu prawnego);
- wspieraniu niezależności mediów w celu zapewnienia większej różnorodności źródeł, informowaniu o finansowaniu badań certyfikacyjnych i beneficjentach rozpowszechnianych informacji;
- organizowaniu kampanii uświadamiających obywatelom znaczenie weryfikacji informacji;
- ograniczeniu liczby mediów, które mogą znaleźć się w posiadaniu jednej osoby lub firmy (radio, telewizja, platformy społecznościowe, gazety itp.);
- zapewnieniu społeczeństwu łatwego dostępu do narzędzia „czarnej skrzynki”* (ang. *Black Box*), które musi być obowiązkowe w przypadku osób lub przedsiębiorstw mających cel komercyjny lub finansowanych przez stronę trzecią; takie osoby lub przedsiębiorstwa będą karane w zależności od ich globalnych obrotów w przypadku dobrowolnego rozpowszechniania fałszywych informacji/nawoływania do nienawiści.

Uzasadnienie:

Rozprzestrzenianie się dezinformacji pogłębia podziały i nasila nienawiść w naszym społeczeństwie. Dzięki zagwarantowaniu weryfikacji informacji przez niezależne organy i finansowaniu niezależnych mediów możemy ograniczyć nieporozumienia i manipulacje. Zapewnienie przez media odnoszące korzyści z rozpowszechniania informacji przejrzystości w zakresie źródeł finansowania wzmacnia zaufanie opinii publicznej do mediów. Ponadto zachęcanie obywateli do traktowania otrzymywanych informacji w sposób bardziej dociekliwy i krytyczny ma zasadnicze znaczenie dla budowania bardziej świadomego i stabilnego społeczeństwa w obliczu dezinformacji. Podejścia te przyczyniają się do budowania bardziej zjednoczonego społeczeństwa i zapewniają pluralizm opinii w przestrzeni medialnej.

* „Czarna skrzynka” przeciwko Mediapart we Francji: przejrzystość źródeł, proces weryfikacji, metodyka badań, konteksty i ograniczenia, własność mediów i finansowanie mediów.

Zalecenie w skrócie:

- Należy udostępniać wszystkie informacje niezbędne do zapewnienia przejrzystości mediów.
- Należy wspierać finansowanie niezależnych mediów w celu promowania pluralizmu mediów.
- Należy ograniczyć koncentrację własności mediów.

Zalecenie 10: Europa wychodzi naprzeciw potrzebom obywateli: media partycypacyjne dla obywateli

Zaleca się zwiększenie udziału obywateli w celu legitymizacji treści medialnych i wspierania wspólnej kultury opartej na wzajemności i szacunku, która sprzyja eliminowaniu nienawiści. Taki udział obejmowałby trzy wzajemnie uzupełniające się kanały, a mianowicie:

1. media partycypacyjne, w których obywatele uczestniczą w podejmowaniu decyzji redakcyjnych. System ten byłby oparty na istniejących sieciach i przedsiębiorstwach, zarówno publicznych, jak i prywatnych, które będą zachęcane do publikowania wysokiej jakości informacji za pomocą nowych funduszy. Szczególne znaczenie będą miały kanały lokalne, jako najbliższe obywatelom, a także panele obywatelskie na szczeblu lokalnym i krajowym, aby zrozumieć ich priorytety w przedmiotowych dziedzinach;
2. forum debat w postaci kanału mediów społecznościowych z angażującą i przyjazną dla użytkownika aplikacją podlegającą zasadom przejrzystości;
3. internetowe, oparte na współpracy repozytorium, w którym przechowywane są wysokiej jakości wiadomości i dyskusje umożliwiające obywatelom Unii budowanie wspólnej historii na rzecz edukacji młodzieży i stopniowego postępu w kluczowych dla przyszłości UE tematach.

Celem tego systemu będzie przekazywanie wartości UE w zakresie przeciwdziałania mowie nienawiści, uprzednio zdefiniowanych we wspólnej karcie. Przechowywane treści będą weryfikowane przez organ pełniący funkcję rzecznika praw obywatelskich i komitet etyczny, aby zapewnić ich zgodność z tymi wartościami; należy również rozważyć możliwość wykorzystania sztucznej inteligencji. Ponadto wdrożenie tego systemu będzie monitorowane przez wybrany komitet złożony z obywateli, który zadba o to, by wybory redakcyjne nie były narzucane przez interesy gospodarcze lub ideologiczne.

Uzasadnienie:

Zalecenie to jest ważne, ponieważ dotyczy bezpośredniego udziału obywateli Unii, legitymizując w ten sposób same instytucje Unii w ramach demokracji bezpośredniej. Umożliwi to obywatelom znalezienie pożądanych informacji bez ulegania wpływom politycznym, na przykład mającym skłonić ich do poparcia rządu krajowego. Szczególną uwagę poświęca się osobom młodszym, ponieważ opisany system medialny uwzględnia również środki komunikacji, które są im bliższe niż tradycyjne kanały telewizyjne. Podobnie można włączać dzieci poprzez dostosowane treści, takie jak kursy edukacyjne lub gry, w zależności od ich wieku. Uważamy, że system ten jest ważny dla całkowitego wyeliminowania dezinformacji i nawoływania do nienawiści, ponieważ będzie to platforma medialna, która nie będzie przekazywać wiadomości szerzących nienawiść. Zdajemy sobie sprawę, że istnieje ryzyko, że

ludzie nie będą korzystać z tego systemu, dlatego konieczne będzie zapewnienie, aby był on atrakcyjny i angażujący dzięki zainwestowaniu w niego wystarczających środków.

Zalecenie w skrócie:

- Należy zwiększyć udział obywateli w zwalczaniu nawoływania do nienawiści za pomocą mediów.
- Należy stosować podejście trójelementowe: media, kanał mediów społecznościowych i internetowe repozytorium współpracy.

Należy prowadzić monitorowanie i weryfikację w ramach podejścia wielostronnego: organ rzecznika praw obywatelskich, komisja ds. etyki i komitet nadzoru obywatelskiego.

Technologie cyfrowe i postęp technologiczny

Zalecenie 11: Kampanie uświadamiające: promowanie zróżnicowanych perspektyw w mediach społecznościowych

Aby walczyć z radykalizacją postaw w internecie, zaleca się zobowiązanie platform mediów społecznościowych do zróżnicowania treści wyświetlanych użytkownikom. Algorytmy często przyczyniają się do powstawania tzw. „echo chambers” (dosł. komory pogłosowe), co prowadzi do promowania tendencyjnych treści i zawężania horyzontów użytkowników. Dostosowując algorytmy tak, aby prezentowały szerszy zakres punktów widzenia, można zapobiec dominacji jakiegokolwiek pojedynczej perspektywy i promować bardziej zrównoważone zrozumienie tematów.

W jaki sposób? Proponowane rozwiązanie gwarantuje, że gdy użytkownicy oglądają treści zawierające skrajne opinie, algorytm wyświetli następnie treści o przeciwnych punktach widzenia. Takie podejście zachęca użytkowników do zapoznania się z bardziej zróżnicowaną i wszechstronną narracją, skutecznie przełamując izolujące ich obecnie „bańki” treści.

Strategia ta pozwala nie tylko zmniejszyć ryzyko radykalizacji postaw, ale także wspiera krytyczne myślenie i empatię, eksponując użytkowników na zróżnicowane opinie. Dzięki tej zmianie media społecznościowe staną się przestrzenią bogatszą w informacje i bardziej zrównoważoną, przyczyniając się do zdrowszego środowiska online dla wszystkich.

Uzasadnienie:

Należy poprawić krytyczne myślenie: prezentowanie użytkownikom różnorodnych perspektyw sprzyja krytycznemu myśleniu i zachęca ludzi do dokładniejszej oceny informacji, zmniejszając podatność na radykalne ideologie.

Należy ograniczać polaryzację: wyeliminowanie zjawiska kabin pogłosowych może przyczynić się do zmniejszenia polaryzacji społecznej, propagując dialog i zrozumienie między różnymi grupami.

Należy dobrze informować opinię publiczną: bardziej zrównoważona podaż informacji gwarantuje, że opinia publiczna jest lepiej poinformowana o różnych kwestiach, co prowadzi do bardziej zróżnicowanych dyskusji i podejmowania bardziej świadomych decyzji.

Należy zadbać o zdrowie psychiczne: konsumowanie różnorodnych treści może zmniejszyć niepokój i stres, jakie wywołują powtarzające się i potencjalnie kontrowersyjne informacje.

Należy wzmocnić demokrację: społeczeństwo, które ma styczność z różnorodnymi punktami widzenia, jest lepiej przygotowane do angażowania się w procesy demokratyczne, wspierając zdrowszą i bardziej stabilną demokrację.

Wdrożenie tego zalecenia przyczyni się do tego, że media społecznościowe staną się platformą edukacji i konstruktywnego dyskursu, ostatecznie prowadząc do powstania bardziej świadomego, spójnego i empatycznego społeczeństwa.

Zalecenie w skrócie:

- Należy zapewnić różnorodność treści: platformy mediów społecznościowych powinny być zobowiązane do dostosowania algorytmów w celu prezentowania szerszego zakresu punktów widzenia, przeciwdziałania zjawisku kabin pogłosowych i tendencyjnym treściom.
- Należy zapewnić zrównoważone stanowiska: należy wprowadzić mechanizm, który sprawi, że podczas oglądania treści zawierających skrajne opinie wyświetlone zostaną również przeciwstawne punkty widzenia, co umożliwi ich pełniejsze zrozumienie.
- Należy zwalczać radykalne postawy: celem tej strategii jest zmniejszenie ryzyka radykalizacji poprzez prezentowanie użytkownikom różnorodnych opinii oraz upowszechnianie krytycznego myślenia i empatii.

Należy dbać o zdrowe środowisko online: wdrożenie tych zmian pozwoli stworzyć bardziej informacyjną, zrównoważoną i zdrową przestrzeń online dla wszystkich użytkowników.

Zalecenie 12: Przeciwdziałanie anonimowości w internecie w celu zwalczania nienawiści

Zaleca się uregulowanie zasad anonimowości w internecie, aby zapewnić skuteczniejsze śledzenie, ściganie i pociąganie do odpowiedzialności przez odpowiednie organy osób dopuszczających się nienawistnych wypowiedzi.

W związku z powyższym:

- UE i państwa członkowskie powinny egzekwować stosowanie istniejących i przyszłych regulacji i przepisów;
- należy ustanowić system uwierzytelniania tożsamości na poziomie każdego państwa członkowskiego, w którym minimalne informacje niezbędne do zidentyfikowania osoby są gromadzone za pośrednictwem portalu rządowego. Rozwiązanie to powinno być stopniowo harmonizowane na poziomie państw członkowskich UE;
- zaleca się wprowadzenie wymogu, aby najważniejsze platformy mediów społecznościowych ściślej współpracowały z organami europejskimi i krajowymi w zakresie stosowania istniejących i przyszłych przepisów oraz korzystania z systemu uwierzytelniania tożsamości;
- należy zwiększać świadomość użytkowników online w zakresie ich odpowiedzialności podczas zamieszczania treści za pośrednictwem nowej Europejskiej Karty Postępowania, wdrożonej przez najważniejsze platformy mediów społecznościowych, a także przez podmioty publiczne, szkoły i grupy społeczne.

Uzasadnienie:

Zalecenie to jest ważne, ponieważ obserwuje się znaczący wzrost liczby przypadków nawoływania do nienawiści, zwłaszcza w internecie. Uregulowanie zasad dotyczących anonimowości ułatwiłoby identyfikację i pociąganie do odpowiedzialności osób dopuszczających się szerzenia nienawiści w sieci.

Anonimowość należy jednak chronić w świetle obecnego rozumienia wolności słowa, gwarantując swobodną wymianę poglądów i opinii w internecie.

Zalecenie w skrócie:

- Należy zapewnić realną rozliczalność czynów dokonywanych online.
- Należy zwiększyć skuteczność przepisów i regulacji.
- Należy wdrożyć europejski system uwierzytelniania.
- Należy zwiększać świadomość na temat konsekwencji szerzenia nawoływania do nienawiści.

Zalecenie 13: Unijna karta bezpiecznego korzystania z internetu

Zaleca się wprowadzenie unijnej karty bezpiecznego korzystania z internetu dla dzieci w wieku od 8 lat. Karta ta byłaby również dostępna w wersji dostosowanej do starszych grup wiekowych. Dzięki tej karcie dzieci zdobędą umiejętności potrzebne do samodzielnego i bezpiecznego poruszania się po internecie oraz radzenia sobie z nienawistnymi treściami online. Podczas szkolenia prowadzonego przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego w szkołach dzieci poznają dostosowane do ich wieku odpowiedzi między innymi na następujące pytania:

- Jak mogę rozpoznać treści szerzące mowę nienawiści i jak na nie reagować?
- Na co muszę uważać, aby uniknąć (nieświadomego) rozpowszechniania treści szerzących mowę nienawiści?
- Do kogo mogę się zwrócić, jeżeli stanę się ofiarą nienawiści?
- Gdzie leżą granice prywatności?

Szkolenia powinny być zabawne i dostosowane do wieku. Należy zapewnić wsparcie trenerom (organizacje społeczeństwa obywatelskiego, organizacje pozarządowe itp.) w postaci odpowiedniego i niezbędnego finansowania ze strony UE i państw członkowskich. Trenerzy powinni również otrzymać wspólne standardy terminologiczne. Po ukończeniu szkolenia dzieci otrzymają unijną kartę bezpiecznego korzystania z internetu. Na poziomie krajowym należy zaangażować rodziców i nauczycieli w propagowanie i wdrażanie karty (biorąc pod uwagę jej dobrowolny charakter), natomiast na poziomie UE propagowanie unijnej karty bezpiecznego korzystania z internetu powinno być obowiązkowe we wszystkich państwach członkowskich. Ponadto należy sprawdzić, czy dostęp do niektórych treści w internecie mógłby być powiązany z uzyskaniem unijnej karty bezpiecznego korzystania z internetu. Młodzież, która uzyskała unijną kartę bezpiecznego korzystania z internetu, powinna mieć również możliwość nawiązywania kontaktów online z rówieśnikami z całej UE.

Uzasadnienie:

Uznaliśmy ten pomysł za skuteczny, ponieważ zwłaszcza młodsze dzieci byłyby dumne z posiadania unijnej karty bezpiecznego korzystania z internetu (jak w przypadku karty rowerowej). Karta stanowi również wsparcie dla rodziców, którzy często nie mają odpowiednich umiejętności, aby przygotować swoje dzieci do bezpiecznego korzystania z internetu. Mogą oni również powiązać różne warunki związane z uzyskaniem karty (np. dostęp do określonej gry online). Ponadto wprowadzenie unijnej karty bezpiecznego korzystania z internetu zapewnia niskoprogową wymianę międzykulturową między dziećmi w Europie, co z kolei przyczynia się do propagowania tolerancji i empatii.

Zalecenie w skrócie:

- Należy wprowadzić unijną kartę bezpiecznego korzystania z internetu dla dzieci w wieku powyżej 8 lat, obejmującą kursy szkoleniowe w zakresie bezpieczeństwa w internecie i radzenia sobie z treściami szerzącymi mowę nienawiści, prowadzone przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego.
- Należy zapewnić finansowanie unijne i wspólne standardy dla trenerów, angażując rodziców i nauczycieli w propagowanie karty.
- Kartę należy przyznać po ukończeniu szkolenia, potencjalnie łącząc ją z dostępem do określonych treści online.
- Należy zachęcać do wymiany międzykulturowej i tworzenia sieci kontaktów wśród dzieci w całej UE, wspierając tym samym tolerancję i empatię.

Zalecenie 14: Moderowanie treści oparte na sztucznej inteligencji: ochrona mediów społecznościowych przed nawoływaniem do nienawiści

Zaleca się opracowanie narzędzia opartego na sztucznej inteligencji do wykrywania nielegalnego nawoływania do nienawiści na platformach mediów społecznościowych, zapewniającego zgodność z normami UE. Narzędzie to miałyby działać w następujący sposób:

Wykrywanie i oznaczanie:

- wykrywa nawoływanie do nienawiści na podstawie unijnej definicji nielegalnego nawoływania do nienawiści;
- oznacza posty, które mogą zawierać nawoływanie do nienawiści, i informuje o tym ich twórcę;
- oznaczone posty są sprawdzane przez moderatora w ciągu 24 godzin;
- posty mieszczące się w ramach wolności słowa są publikowane;
- posty zawierające nielegalne nawoływanie do nienawiści zostają przekazane władzom w celu ścigania, a następnie usuwane.

Wykrywanie przed opublikowaniem:

- wykrywa nawoływanie do nienawiści przed opublikowaniem treści;
- powiadamia twórców w przypadku podejrzenia, że ich posty zawierają nielegalne nawoływanie do nienawiści;
- umożliwia twórcom poprawienie treści lub ostatecznie dopuszcza jej publikację;
- jeśli treść zostanie opublikowana, pozostaje oznaczona do czasu sprawdzenia przez człowieka, z ostrzeżeniem o legalności i konsekwencjach publikowania treści nawołujących do nienawiści.

Obowiązkowe wdrożenie tego narzędzia w mediach społecznościowych w UE przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa w internecie, ochrony zmarginalizowanych społeczności i zapewnienia zgodności z przepisami dotyczącymi zwalczania nawoływania do nienawiści, sprzyjając kształtowaniu bardziej szanującego się środowiska cyfrowego.

Uzasadnienie:

Wzmocniona ochrona: opisane narzędzie oparte na sztucznej inteligencji zapewnia solidną ochronę marginalizowanym grupom dzięki wykrywaniu i łagodzeniu mowy nienawiści, zanim

zdąży ona wyrządzić szkody. Dzięki szybkiej identyfikacji i usuwaniu nielegalnych treści środowisko online staje się bezpieczniejsze.

Skuteczność i dokładność: połączenie wykrywania przez sztuczną inteligencję i weryfikacji przez człowieka zapewnia wysoką dokładność w identyfikowaniu nawoływania do nienawiści przy jednoczesnym poszanowaniu wolności słowa. 24-godzinny proces weryfikacji zapewnia równowagę między szybkością i dokładnością, minimalizując rozprzestrzenianie się szkodliwych treści.

Rozliczalność: powiadamiając twórców treści o potencjalnym nawoływaniu do nienawiści i konsekwencjach prawnych, narzędzie umożliwia szerzenie odpowiedzialności i świadomości. Użytkownicy są informowani o tym, co stanowi nielegalne nawoływanie do nienawiści, co sprzyja bardziej przemyślanej i pełnej szacunku komunikacji.

Środki zapobiegawcze: wykrywanie przed publikacją pozwala użytkownikom na korektę potencjalnie szkodliwych treści, zanim zostaną one opublikowane. To proaktywne podejście pomaga zapobiegać rozprzestrzenianiu się nawoływania do nienawiści, zmniejszając potrzebę podejmowania działań karnych i wspierając kulturę szacunku.

Zgodność z prawem: zapewnienie, aby platformy mediów społecznościowych przestrzegały unijnych przepisów dotyczących nawoływania do nienawiści, tworzy jednolity standard w całej przestrzeni cyfrowej. Ta harmonizacja przepisów upraszcza egzekwowanie prawa i wzmacnia ramy prawne przeciwko nawoływaniu do nienawiści w internecie.

Pozytywne przemiany społeczne: wdrożenie omawianego narzędzia pomoże społeczeństwu stać się bardziej inkluzywnym i pełnym szacunku. Ograniczanie rozpowszechnienia nawoływania do nienawiści zachęca do prezentowania różnorodnych poglądów i perspektyw, zwiększając spójność społeczną i wzajemne zrozumienie.

Ogólnie rzecz biorąc, omawiane narzędzie oparte na sztucznej inteligencji stanowi znaczący krok w kierunku stworzenia bezpieczniejszego i pełnego szacunku środowiska online, łączącego interakcje cyfrowe z wartościami inkluzywności i godności.

Zalecenie w skrócie:

- Należy opracować narzędzie wykrywające nielegalne nawoływanie do nienawiści na platformach mediów społecznościowych wyposażonych w tę funkcję.
- Należy wykrywać i oznaczać przypadki potencjalnego nawoływania do nienawiści zgodnie ze standardami UE, informować o nich twórców i przekazywać je do weryfikacji przez człowieka. Należy zgłaszać i usuwać nielegalne treści oraz publikować treści mieszczące się w kanonie wolności słowa.
- Należy przejrzeć treści przed ich opublikowaniem, powiadamiać twórców o przypadkach potencjalnie nielegalnego nawoływania do nienawiści i umożliwić wprowadzenie poprawek. Należy analizować oznaczone treści i wystosować ostrzeżenie prawne.

Edukacja

Zalecenie 15: Krzewienie kultury debaty w szkołach inspirowane panelami obywatelskimi

Zaleca się organizowanie mini-debat w szkole, takich jak „mini panel obywatelski”, w czasie zajęć szkolnych. Najskuteczniejszym sposobem na zaangażowanie dzieci w debatę (a nie

tworzenie „klasy obywatelskiej”) jest realizacja inicjatywy w bezpiecznym środowisku, przy wsparciu grona pedagogicznego: np. opiekunów, asystentów i nauczycieli. Na przykład zorganizowanie debaty na temat posiłków w stołówce, ze zwróceniem uwagi na zwyczaje różnych religii, jest sposobem na zainicjowanie dyskusji opartej na konkretnych tematach, które mają wpływ na dzieci każdego dnia, oraz na skorzystanie z wiedzy osób w szkole, takich jak pracownicy stołówki i kucharze. Można zwrócić się również do osób pochodzących z różnych środowisk, które nie są ściśle związane z sektorem edukacji (np. policja), aby opowiedziały dzieciom o swojej pracy. Jeśli chodzi o tematy poruszane w tych debatach, warto bezpośrednio skonsultować z dziećmi, na jaki temat chcą pogłębić swoją wiedzę. Dzieci mogą dyskutować na każdy temat, o ile jest on odpowiedni i dostosowany do ich poziomu. Aby zapewnić udział w tym doświadczeniu i kulturze debaty w całej Unii Europejskiej, można rozwijać skuteczną współpracę partnerską między szkołami. Na przykład podczas wymiany delegacji szkół, którzy wzięli udział w debacie, mogliby podróżować i dzielić się swoimi doświadczeniami i punktami widzenia z innymi delegatami szkół z krajów europejskich. „Wyniki” tych debat mogłyby zasilić platformę obywatelską dla dzieci.

Uzasadnienie:

Osoby młode są bardziej otwarte i zdolne do akceptowania różnych punktów widzenia, co jest kluczowym aspektem walki z nienawiścią. W związku z tym konieczne jest uświadamianie dzieci (od 6 do 16 roku życia) na temat kultury obywatelskiej i zaangażowania obywatelskiego w szkole. Takie „paneje” organizowane w szkołach powinny być narzędziem szkoleniowym dla dzieci. Kultura uczestnictwa i umiejętności rozwinięte podczas tych debat mogą być przydatne przez całe życie. Programy partnerskie między szkołami mogą być skuteczne, ponieważ nie zmieniają całkowicie programów edukacyjnych państw członkowskich, ale wdrażają wspólną inicjatywę mającą na celu zwiększenie krytycznego myślenia i zrozumienia wśród europejskich dzieci.

Zalecenie w skrócie:

- Osoby młode są bardziej otwarte i zdolne do akceptowania różnych punktów widzenia.
- W związku z tym należy zapewnić dzieciom możliwość eksperymentowania z kulturą zaangażowania obywatelskiego i debatą w szkole (6–16).

Partnerstwo między szkołami może mieć istotne znaczenie, jeżeli chodzi o udział w wymianie doświadczeń na poziomie europejskim oraz wymianę/zrozumienie innych kultur i sposobów myślenia.

Zalecenie 16: Wzmocnienie umiejętności społecznych i emocjonalnych dzieci i młodzieży w celu zapobiegania zagrożeniom

Apelujemy o wdrożenie krótko- i średnioterminowych środków mających na celu wzmocnienie umiejętności emocjonalnych i społecznych dzieci. W tym celu zaleca się urozmaicenie środowiska edukacyjnego w szkołach i oferowanie zajęć takich jak kółka teatralne, warsztaty artystyczne, ćwiczenia z komunikacji bez przemocy i edukacja obywatelska w szkołach i ich najbliższym otoczeniu, aby uczyć krytycznego myślenia, empatii i umiejętności emocjonalnych. W perspektywie krótkoterminowej postulujemy przeprowadzenie większej liczby dokładniejszych badań na temat skutków proponowanych przez nas działań mających na celu zapobieganie nienawiści. W perspektywie krótko- i średnioterminowej apelujemy o zmianę priorytetów programów takich jak ERASMUS+, CERV czy programy finansowane z funduszy

strukturalnych UE w celu wspierania działań zapobiegających nienawiści w szkołach i w ich otoczeniu. Komisja Europejska powinna aktywnie sygnalizować te priorytety i szeroko o nich informować (np. poprzez formułowanie zaleceń dla państw członkowskich i zaproszeń do składania projektów) oraz współpracować z UNESCO i Radą Europy w celu synchronizacji z ich odpowiednimi programami. Szkoły, nauczyciele i podmioty lokalne mogłyby następnie wykorzystać te fundusze do realizacji działań. Aby zwiększyć włączenie społeczne, działania powinny być bezpłatne dla wszystkich. Apelujemy, aby po upływie około 5 lat przeprowadzić odpowiednią ocenę tych działań, aby ponownie je przeanalizować i zdecydować, czy były one skuteczne. Mogłoby to doprowadzić do zwiększenia zdolności UE w zakresie zapobiegania nienawiści w szkołach.

Uzasadnienie:

W obecnym systemie edukacji kwestie umiejętności emocjonalnych i społecznych nie są traktowane wystarczająco poważnie. Szkoły są również miejscem, w którym doświadczą się nienawiści. Dzieci nie są dobrze przygotowane do roli dorosłych, którzy są świadomi swoich emocji. Szkoły są miejscem, do którego chodzą wszystkie dzieci i gdzie mogą nauczyć się, jak żyć razem. Stworzenie dobrej atmosfery do nauki jest najlepszym sposobem na zapobieganie nienawiści. Poznanie siebie i innych pozwala wykształcić bardziej krytyczne i samokrytyczne myślenie oraz większą tolerancję. Zajęcia takie jak teatr, taniec, komunikacja bez przemocy to dobre sposoby na zdobycie tych umiejętności.

Zalecenie w skrócie:

Jednym z rozwiązań mających zapobiegać nienawiści w społeczeństwie jest urozmaicenie środowiska edukacyjnego w szkołach i oferowanie zajęć takich jak kółka teatralne, warsztaty artystyczne, ćwiczenia z komunikacji bez przemocy i edukacja obywatelska w szkołach i w ich najbliższym otoczeniu.

Pozwoli to dzieciom uczyć się i rozwijać swoje umiejętności emocjonalne i społeczne oraz przyczyni się do lepszego wzajemnego zrozumienia między dziećmi, a w konsekwencji do zmniejszenia nienawiści w społeczeństwie.

Zalecenie 17: Edukacja dla każdego pokolenia każdego narodu na temat komunikacji bez przemocy

Zaleca się: w perspektywie krótkoterminowej – opracowanie wytycznych dotyczących komunikacji bez przemocy (zainspirowanych dokumentami takimi jak podręcznik „From Hate Speech to Non-Violent Communication” [Od nawoływania do nienawiści do komunikacji bez przemocy]) dostosowanych do materiałów edukacyjnych dla młodzieży i dorosłych;

- w perspektywie średnioterminowej – przygotowanie przez państwa członkowskie kursów komunikacji bez przemocy, które będą uzupełnieniem pakietu zasítków dla bezrobotnych w przypadku dorosłych;
- w perspektywie średnioterminowej - przygotowanie przez państwa członkowskie materiałów edukacyjnych dla pracowników;
- w perspektywie krótkoterminowej – przygotowanie przez UE nagrań wideo na temat trzech koncepcji (TOLERANCJI – DOBROCI – WYBACZENIA) w treściach medialnych;
- w perspektywie średnioterminowej – opracowanie przez szkoły możliwości edukacyjnych w zakresie komunikacji bez przemocy skierowanych do rodziców (np. w szkołach);

- w perspektywie średnio- i długoterminowej – przyjęcie przez UE domyślnej interpretacji tekstów (np. szkolenia i egzaminy): komunikacja bez przemocy powinna być domyślnie zakorzeniona w naszym języku;
- w perspektywie długoterminowej – uwzględnienie przez państwa członkowskie metodyki porozumiewania się bez przemocy w procesach reintegracji więźniów.

Uzasadnienie:

Komunikacja jest jednym z najważniejszych sposobów na bycie zrozumianym w życiu, ale każdy musi sam wykształcić tę umiejętność. Jej opanowanie pozwoli znacznie zmniejszyć liczbę konfliktów i sporów między ludźmi. Komunikacja daje świadomość własnych uczuć, pozwala na introspekcję i wyzwala współczucie dla innych. Poprawa komunikacji przyczyniłaby się do zmniejszenia skali nienawiści w Europie. Obecnie jej poziom jest szczytowy, lecz po wprowadzeniu tego rozwiązania powinniśmy zaobserwować jej spadek. Lepsza komunikacja prowadzi do lepszej współpracy, co z kolei przyczyniłoby się do większej jedności Europy.

Zalecenie w skrócie:

- Należy propagować następujące kluczowe koncepcje: TOLERANCJA – DOBROĆ – WYBACZENIE wobec członków społeczeństwa poprzez bezpośrednie i pośrednie działania edukacyjne.
- Należy rozpowszechniać wiedzę i stosowanie komunikacji bez przemocy wśród wszystkich grup wiekowych społeczeństwa, od młodzieży po dorosłych, w tym rodziców.
- Należy wykorzystać istniejące wytyczne ONZ i dostosować je do materiałów edukacyjnych.
- UE powinna opracować bezpłatne materiały edukacyjne dla dorosłych (zarówno w środowisku pracy, jak i edukacji).
- Należy opracować treści medialne podnoszące świadomość, aby rozpowszechniać informacje o omówionej metodzie.
- Należy przekazywać wszelkie oficjalne komunikaty z uwzględnieniem koncepcji komunikacji bez przemocy jako domyślnego sposobu zwracania się do obywateli.

Zaangażowanie obywateli i włączenie społeczne

Zalecenie 18: Ustanowienie europejskich paneli obywatelskich dla osób młodych (w wieku 16–25 lat) w celu przeciwdziałania nienawiści

Proces wyboru do europejskich paneli obywatelskich dla osób młodych powinien być losowy, tak jak ma to miejsce w przypadku obecnych europejskich paneli obywatelskich, ponieważ zapewnia to reprezentację różnych grup. W ramach paneli powinny być poruszane tematy związane z wyzwaniami i możliwościami stojącymi przed osobami młodymi (np. zastraszanie, tolerancja, szacunek, stereotypy i włączenie społeczne). Panele te powinny angażować osoby młode jako ekspertów w celu lepszego zrozumienia kluczowych problemów i wzmocnienia ich opinii na poziomie UE. Na przykład osoby młode działające w stowarzyszeniach na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji lub integracji migrantów mogłyby działać w panelu dla osób młodych w charakterze „ekspertów” i „zasobów”. Panele te należy upowszechniać na

platformie zaangażowania obywatelskiego (którą należy ponownie przeanalizować, uczynić bardziej interaktywną i atrakcyjniejszą oraz lepiej ją promować).

Uzasadnienie:

Osoby młode często nie interesują się polityką i uczestniczą w wyborach w coraz mniejszym stopniu. Ich przedstawiciele polityczni (czy to na szczeblu krajowym, czy europejskim) są wybierani przez osoby starsze. Zainteresowanie się debatą polityczną, poznanie działań Unii Europejskiej i uczestnictwo w europejskim panelu obywatelskim, takim jak nasz, może być interesującym narzędziem wspierającym trwalsze zaangażowanie. Poziom europejski ma kluczowe znaczenie, ponieważ w wielu państwach członkowskich wizja Unii Europejskiej sprowadza się do koncepcji „Bruksela decyduje”. Brukselę postrzega się jako „szefa, który narzuca wiele zasad”. Eksperymentowanie z panelem obywatelskim pozwoliłoby osobom młodym poczuć się bliżej Europy i innych młodych Europejczyków. Ponieważ to właśnie osoby młode są jednymi z głównych ofiar nienawiści, niezwykle ważne jest, aby skupić się właśnie na nich.

Zalecenie w skrócie:

Należy ustanowić ogólnoeuropejskie panele przeznaczone specjalnie dla osób młodych i zajmujące się kwestiami dotyczącymi przeciwdziałania nienawiści.

Cel jest dwójaki: zwalczanie nieufności osób młodych wobec polityków i postrzeganie osób młodych jako części rozwiązania poszczególnych problemów.

Zalecenie 19: Rozwój wolontariatu obywatelskiego w społecznościach lokalnych dla dorosłych

Należy przewidzieć czas na udział w tych działaniach wolontariackich, na przykład poprzez płatne urlopy przeznaczone specjalnie na zaangażowanie obywatelskie. Należy przy tym wziąć pod uwagę osoby samozatrudnione. Korzyści ekonomiczne mogą być świetnym bodźcem do zwiększenia zaangażowania obywatelskiego wśród różnych kategorii osób (np. obniżenie podatków). Ponadto należy upowszechniać informacje na temat znaczenia inicjatyw lokalnych na poziomie UE: UE mogłaby zachęcać do podejmowania lokalnych inicjatyw w całej Europie i wspierać je, zapewniając doświadczenie i wsparcie finansowe. Czas trwania wolontariatu byłby krótszy niż program Erasmus dla pracowników lub osób samozatrudnionych (np. tydzień).

Uzasadnienie:

Działania na rzecz zwalczania nienawiści na poziomie lokalnym są bardzo ważne, a społeczności lokalne są cennym wsparciem dla zachowania spójności społecznej. Na przykład wolontariat w stowarzyszeniach promujących integrację powinien być dostępny dla osób ze wszystkich grup wiekowych. Unia Europejska mogłaby wspierać te inicjatywy na rzecz zwalczania nienawiści na szczeblu lokalnym i umożliwiać wymianę doświadczeń między różnymi podmiotami lokalnymi.

Zalecenie w skrócie:

- Wolontariat obywatelski powinien być dostępny dla wszystkich, niezależnie od sytuacji ekonomicznej lub zawodowej.
- Przedsiębiorstwa muszą umożliwić swoim pracownikom wypróbowanie tych europejskich programów wolontariatu (przy wsparciu na poziomie UE).
- Należy docenić wartość wolontariatu i nabytych umiejętności.

Zalecenie 20: Pomoc w odzyskaniu sensu życia

Zaleca się, aby UE zachęcała do tworzenia przestrzeni wspólnotowych w celu wspierania osób zmarginalizowanych. Pomoc ta może być wielokierunkowa, w zależności od potrzeb. Zaleca się, aby zapewnić ludziom możliwość znalezienia pracy, jako formę zyskania osobistej autonomii i stabilności, przy jednoczesnym zapewnieniu szczególnego wsparcia dla tych grup, które mają większe trudności z dostępem do rynku pracy, na przykład osób z niepełnosprawnościami, uchodźców, osób bezdomnych, osób wykorzystywanych itp. Konkretna pomoc w tych przypadkach może polegać na przygotowaniu się do ubiegania się o pracę lub rozmów kwalifikacyjnych, zapewnieniu możliwości zadbania o higienę i uzyskania odpowiedniego ubrania do pracy.

Tego rodzaju inicjatywy kierowane przez społeczność mogłyby być finansowane ze środków publicznych, przy jednoczesnym wykorzystaniu sieci solidarnościowych i inicjatyw wolontariackich, które już istnieją w danej wspólnocie, tak aby inwestycje finansowe były zrównoważone dla budżetów publicznych. Należy zobowiązać się do utrzymania długoterminowych warunków finansowania ośrodków.

Wspomniane inicjatywy oparte na solidarności i wsparciu powinny obejmować dwie potrzeby: z jednej strony, zapewnienie specjalistycznej pomocy konkretnym grupom, które mogą mieć szczególne potrzeby, a z drugiej strony, pozostawanie otwartym na różnorodne zmarginalizowane grupy bez tworzenia skali priorytetów lub preferencji, które mogą prowadzić do pogłębiania nienawiści i dyskryminacji.

W ośrodkach tych można uzyskać konkretną i natychmiastową pomoc w zależności od indywidualnych przypadków, przy wsparciu odpowiednio przeszkolonych wolontariuszy lub specjalistów, którzy mogą kierować ludzi do miejsc, w których mogą otrzymać konkretną pomoc. Pomoc można kierować nie tylko do osób z grup zmarginalizowanych, ale do każdej osoby w trudnej sytuacji życiowej, w której może potrzebować wsparcia.

W takich ośrodkach wspólnotowych można również organizować warsztaty, zajęcia, wymiany międzykulturowe, wydarzenia i uroczystości, które pomagają stworzyć poczucie wspólnoty i przezwyciężyć bariery związane z dyskryminacją. Przestrzenie te powinny być ukierunkowane na człowieka, tj. sprawiać, by ludzie wiedzieli, że są w nich mile widziani, i czuli się tam swobodnie.

Ośrodek, który zapewnia pomoc, i beneficjenta, który musi osiągnąć uzgodnione wyniki w określonych ramach czasowych, powinno łączyć wzajemne zobowiązanie. W szczególnych przypadkach potrzeba więcej czasu na rozwiązanie problemu, co oceniają eksperci indywidualnie dla każdego przypadku.

Uzasadnienie:

Ośrodki wspólnotowe mają istotne znaczenie, ponieważ uczęszczając do nich, ludzie uzyskują dużo wsparcia. Byłyby one nowatorskie, dawałyby nadzieję i inspirację. Mogłyby wywierać dobry wpływ na zdrowie psychiczne, pomagać ludziom borykającym się z problemami w domu, zapewniać dach nad głową wszystkim osobom w trudnej sytuacji, dla których takie rozwiązanie może być pomocne, umożliwić korzystanie z podstawowego prawa do godnego życia i pomóc ludziom odnaleźć sens życia. Jest to o tyle istotne, ponieważ ludzie mogą wzajemnie na siebie wpływać, budować relacje i rozumieć swoje problemy. Ludzie nie czuliby się stygmatyzowani ani napiętnowani. Należy na nowo odnaleźć w sobie człowieczeństwo (a

nie tylko przyspieszać rozwój technologii ze szkodą dla humanizacji). Ludziom potrzebne są możliwości, a to zalecenie może stworzyć możliwości zatrudnienia.

Wdrożenie tego zalecenia może sprzyjać kształtowaniu się bardziej inkluzywnego, sprawiedliwego, egalitarnego, świadomego i empatycznego społeczeństwa, w którym każdy może w równym stopniu uczestniczyć w życiu społecznym i w którym nie normalizujemy takich kwestii jak ubóstwo i bezdomność, ponieważ wywołują one nienawiść.

To zalecenie może pomóc społeczeństwu na poziomie oddolnym. Jeśli chodzi o skutki, globalne problemy należy rozwiązywać na poziomie globalnym. Efekty takiego podejścia byłyby odczuwalne lokalnie, zanim problemy zdołałyby się rozwinąć.

Ryzyko istnieje, jeśli pracownicy socjalni nie są przygotowani do wykonywania tej pracy i jeśli pomysł nie jest dobrze zaprojektowany. Inne rodzaje ryzyka mogą mieć charakter finansowy, językowy lub związany z integracją.

Zalecenie w skrócie:

- UE powinna zachęcać do tworzenia przestrzeni wspólnotowych w celu wspierania grup zmarginalizowanych.
- Pomoc powinna być dostosowana do potrzeb danej osoby przy wsparciu odpowiednio przeszkolonych wolontariuszy lub specjalistów, przy wzajemnym zaangażowaniu ośrodka i beneficjenta w osiągnięcie uzgodnionych rezultatów i dotrzymanie ram czasowych, z możliwością przedłużenia w szczególnych przypadkach.
- Potrzebne jest zobowiązanie do długoterminowego finansowania publicznego przy jednoczesnym wykorzystaniu już istniejących sieci solidarnościowych i inicjatyw wolontariackich.

Zalecenie 21: Troska o ludzi: przeciwdziałanie nierównościom społecznym w walce z nienawiścią w UE

Jak wskazano w opisie problemu, nierówność społeczna stanowi jeden z głównych czynników/jedną z głównych przyczyn nienawiści w naszym społeczeństwie. Pomimo jej znaczenia, instytucje Unii i państwa członkowskie nie zajęły się odpowiednio tym problemem, podkreślając potrzebę kompleksowych badań finansowanych przez UE w celu zidentyfikowania i wyeliminowania powiązań między nierównościami społecznymi a nienawiścią.

Zrozumienie tych powiązań jest niezbędne do opracowania skutecznych polityk i interwencji. Bez solidnych dowodów empirycznych, opartych na danych jakościowych i ilościowych, starania na rzecz zwalczania nierówności społecznych mogą być niewłaściwie ukierunkowane lub nieskuteczne. Zaangażowanie organizacji społecznych w gromadzenie danych gwarantuje, że dane odzwierciedlają rzeczywistość osób najbardziej dotkniętych nierównościami, zapewniając dokładniejsze i bardziej odpowiednie podstawy do badań z podejściem oddolnym. Ciągłe publikowane ustalenia w tym zakresie będą odpowiednim źródłem informacji na potrzeby bieżących działań i ich dostosowywania. Wyniki badań można wykorzystać podczas kampanii uświadamiających.

Uzasadnienie:

Opracowanie wytycznych i kampanii opartych na dogłębnych badaniach pozwala podejmować ukierunkowane działania mające na celu znalezienie rozwiązań konkretnych powodów, dla których nierówności społeczne sprzyjają nienawiści. Takie strategiczne podejście może

znacznie zmniejszyć napięcia społeczne i promować spójność społeczną, a także umożliwić zmiany systemowe.

Gromadzenie danych na temat wpływu pozytywnych środków i stałe publikowanie ustaleń sprzyja przejrzystości i rozliczalności. Proces ten nie tylko dostarcza informacji decydentom i zainteresowanym stronom, ale także sprzyja wzrostowi zaufania społecznego i zachęca do podejmowania wspólnych działań na rzecz zwalczania nierówności społecznych.

Ustanowienie standardów dotyczących zweryfikowanych, wiarygodnych danych i zharmonizowanej metodyki, w tym zarówno osobistych opinii, jak i danych ilościowych i jakościowych, zapewnia wiarygodność i kompleksowość badań.

Przeciwdziałanie nierównościom społecznym poprzez kompleksowe badania i gromadzenie danych ma kluczowe znaczenie dla łagodzenia nienawiści i wspierania budowania bardziej spójnego społeczeństwa w UE. Takie podejście zapewnia niezbędną wiedzę i narzędzia do opracowania skutecznych polityk i interwencji, co ostatecznie przyczynia się do powstania bardziej sprawiedliwego i harmonijnego społeczeństwa.

Zalecenie w skrócie:

- Instytucje Unii i państwa członkowskie w niewystarczającym stopniu zajęły się problemem nierówności społecznych (stanowiących siłę napędową i przyczynę nienawiści), dlatego należy przeprowadzić więcej badań, aby zidentyfikować powiązania między nierównościami społecznymi a nienawiścią i je wyeliminować.
- Należy przeprowadzić kompleksowe badania finansowane ze środków UE na temat związku między nierównościami społecznymi a nienawiścią, angażując różne zainteresowane strony w gromadzenie danych. Należy wykorzystać wyniki badań do opracowania ukierunkowanych polityk i kampanii uświadamiających w celu propagowania spójności społecznej.
- Należy zaangażować organizacje pozarządowe, państwa członkowskie i instytuty badawcze w szeroko zakrojone gromadzenie danych przy użyciu metod jakościowych i ilościowych.
- Należy zapewnić bieżącą publikację ustaleń.